

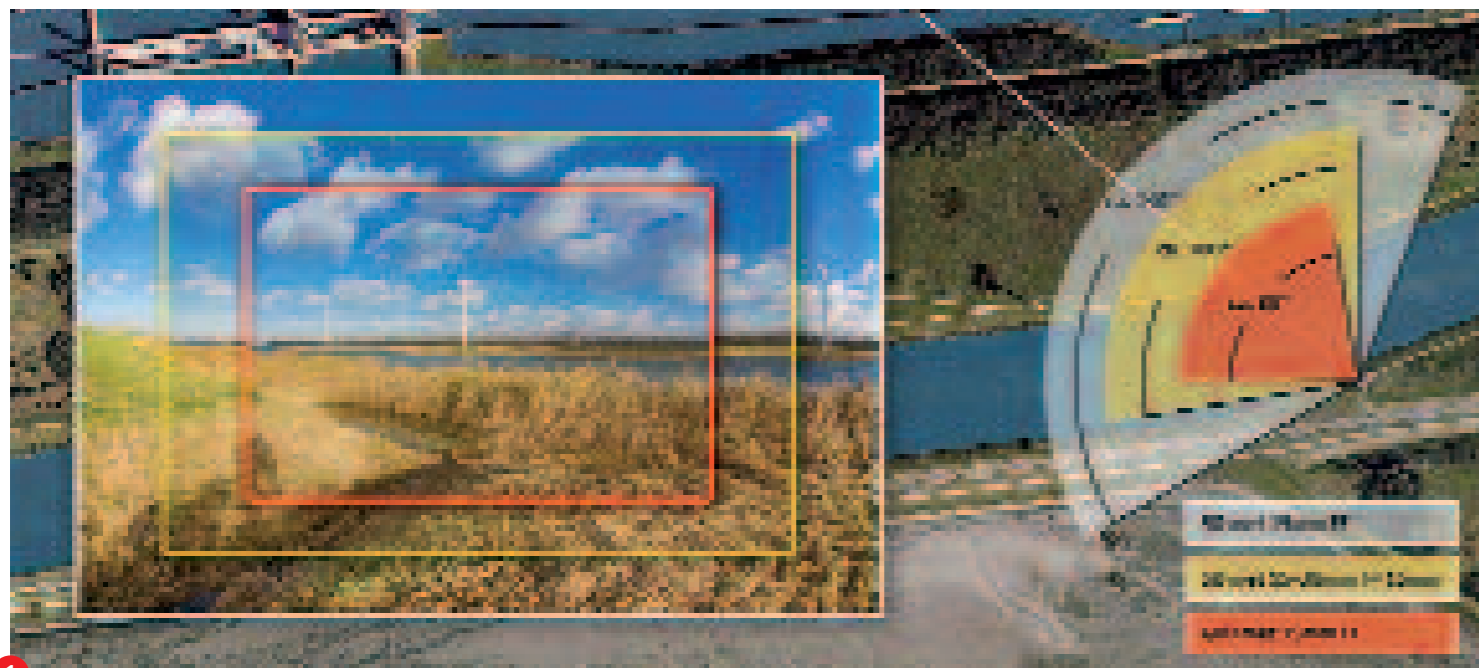

Deze foto's van Wynand van Poortvliet tonen wat er mogelijk is met fisheye als je de cliché's vermijdt.

WWW.WYNANDVANPOORTVLIET.NL

Fisheye objectieven

Een spiegelreflexcamera dankt zijn functionaliteit en kwaliteit voor een groot deel aan de mogelijkheid om objectieven te kunnen wisselen. Groothoek-, standaard-, tele- en macrolenzen zijn daarbij de hoofdgroepen en de karakteristieken en inzetbaarheid ervan zijn alom bekend. Er zijn echter ook objectieven met zeer specifieke kenmerken voor bijzondere onderwerpen. Tilt & Shift-lenzen hebben we reeds eerder besproken. Een ander, vaak verwaarloosd objectief is de zogenaamde 'Fisheye'.

1 De beeldhoek van de Tokina 10-17 mm 1:3,5-4,5 AT-X 107 DX fisheye (APS-C/DX).

1. Canon EF 15mm Fisheye
2. Tokina 10-17mm AT-X 107 DX Fisheye
3. Canon EF 15mm Fisheye
4. Tokina 10-17mm AT-X 107 DX Fisheye
5. Canon EF 15mm Fisheye
6. Tokina 10-17mm AT-X 107 DX Fisheye
7. Canon EF 15mm Fisheye
8. Tokina 10-17mm AT-X 107 DX Fisheye
9. Canon EF 15mm Fisheye

2 Verschillende objectieven op de Canon EOS 5D en EOS 40D met elkaar vergeleken.

Een fisheye-lens staat bekend om zijn extreme beeldhoek en sterke tonvervorming. Zeker vanwege dat laatste aspect is hij min of meer gebrandmerkt als een 'fun'-lens, maar dat hoeft geenszins het geval te zijn. Mits correct gebruikt, kan een fisheye-lens bij landschaps-, architectuur- en interieurfotografie praktische beelden opleveren.

Beeldhoek en vervorming

De beeldhoek van een fisheye-lens behoort 180° in de diagonaal te zijn, wat ongeveer 140 tot 150° horizontaal betekent. De Canon EF 15 mm 2,8 fisheye voldoet aan deze specificatie als hij wordt gebruikt op een camera met een full-framesensor (FF), zoals de Canon EOS 5D. Op een APS-C sensor, zoals van de Canon EOS 40D, wordt de beeldcirkel uitgesneden en is de beeldhoek beduidend minder (ca. 80°). Op een DSLR met een 'cropped sensor' is voor een 140° beeldhoek een fisheye nodig met een brandpunt van 10 mm. Voor de visuele voorbeelden van dit artikel hebben we een Tokina 10-17 mm gebruikt (afb. 1). Nikon heeft een 16 mm fisheye voor FF en 10,5 mm voor DX, Sony alleen een 16 mm voor FF en Sigma voert een 'analoge' 15 mm versie en 10 mm 'digitale' fisheye.

In het midden van het kader vertoont een fisheyelens zowel in horizontale als verticale richting geen vervorming. Dichter naar de randen van het kader worden de lijnen meer gebogen. Dit is meer opvallend bij korte werkafstanden, dan bij voorwerpen op oneindig. Als de horizon bij een landschapsfoto in het midden wordt gehouden, dan zal deze mooi recht zijn. Kantelt men bij hetzelfde standpunt de camera naar boven of beneden, dan ontstaan vervreemdende beelden met een bolle of holle horizon. Door de enorme beeldhoek worden voorwerpen sterk verkleind en afstanden vergroot. De perspectiefuitrekking aan

de randen van het kader, zoals te zien is bij een gewone groothoek-lens, is bij een fisheye-lens minder sterk. De gebruikte fisheye-lenzen hebben een zeer korte scherpstelafstand (ca. 20 cm), zijn bij f/8 tot in de hoeken scherp en vertonen dan geen vignettering (afb. 2).

Pieter Dhaeze

Met dank aan Foto Konijnenberg bv voor de Tokina lens.
www.fotokonijnenberg.nl

Fisheye beelden op internet

- <http://flickr.com:80/photos/wynandvanpoortvliet/tags/fisheye>
- http://publicaties.dhaeze.nl/focus/winkelcentra_fisheye
- http://publicaties.dhaeze.nl/focus/ballon_fisheye

Fisheye objectieven

Een fisheye-objectief is niet per definitie een 'pretlens' en kan bijzonder functionele beelden produceren. Toch ligt een groot deel van de kracht van dit type objectief ook in het creatieve vlak, waarbij de inspiratie van de fotograaf de enige begrenzing is.

specificaties

prijzen	Canon EF 15 mm 2,8 fisheye (FF): ca. € 700,- incl. BTW Tokina 10-17 mm 1:3,5-4,5 AT-X 107 DX fisheye (APS-C/DX): ca. € 500,- incl. BTW
informatie	www.canon.nl www.tokinalens.com